

COLLECTION

Innovation, integration and modern
problems in the scientific activities of young
researchers and students: theory and
practice

www.d-pressa.com

31
MARCH

Jizzakh, Uzbekistan

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND INNOVATION OF
THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

JIZZAKH BRANCH OF THE NATIONAL UNIVERSITY OF UZBEKISTAN
NAMED AFTER MIRZO ULUGBEK

SCIENTIFIC JOURNAL OF SCIENCE TECHNOLOGY & DIGITAL FINANCE
JOURNAL OF INTERNATIONAL SCIENCE NETWORKS

Innovation, integration and modern problems in the scientific activities of young
researchers and students: theory and practice collection of materials of the
international scientific and practical conference on the topic

(March 31, 2026)

Jizzakh-2026

Innovation, integration and modern problems in the scientific activities of young researchers and students: theory and practice – Jizzakh: Department of economics and tourism of Jizzakh branch of the national university of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek, March 31, 2026, 990 pp.

Editors in charge: Ass.prof. Soy M.P.

In the collection of materials of the conference, the role and role of Science, Education and production in the era of globalization, the pressing problems of the issues of interaction of these processes, feedback on their solutions were presented by mature specialists of the field.

In addition, research on the scientific and practical topic, carried out in the economics, Exact Sciences, Natural Sciences and socio-humanities during the globalization period, information is presented in the scientific and practical fields, which includes the latest innovative technologies in the fields of production.

It can be argued that this collection is one of the specific intersections of current thoughts and innovative ideas of the world of science. This scientific and practical conference was actively attended by professors and scientific researchers engaged in scientific research in Uzbekistan and foreign countries. In increasing the position of the scientific and practical conference, the professors and teachers of domestic and foreign higher educational institutions made a significant contribution.

Professors and teachers of foreign higher educational institutions who actively participated in the work of the conference made a worthy contribution to the high level of interaction with scientists of our country. The processes of international cooperation with foreign countries and exchange with them in the field of Science in the era of globalization have a positive effect on the development of Higher Education, the fields of Science and production. The materials of this conference are special in that they include a wide range of research, from theoretical developments to practical solutions, demonstrating the diversity of approaches and directions in this area.

In conclusion, it should be noted that this scientific and practical conference will be a very useful collection for everyone who is interested in modern research in the fields of further development of Higher Education, Science, Education and production in the era of globalization. The authors are responsible for the content and quality of the articles and abstracts included in the collection.

JAMOADAGI SHAXSLARARO MUNOSABATLAR. JAMOALARARO SOG‘LOM MUHIT YARATISH

Yuldasheva Sojida Zoyirovna

*Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali
“Psixologiya” kafedrasida assistenti*

**Nabiyeva Farzona Shuxrat Qizi, Axmedova Parizoda Jamol Qizi, Po‘latova
Zumrad Nosirdin Qizi**

*Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali “Amaliy
psixologiya” yo‘nalishi talabalari*

Annotatsiya: Mazkur maqolada jamoadagi shaxslararo munosabatlarning psixologik mohiyati, ularning shakllanish omillari hamda jamoalararo sog‘lom muhitni yaratishning ijtimoiy-psixologik asoslari tahlil qilinadi. Shuningdek, jamoalarda ijobiy psixologik iqlimni shakllantirish usullari, konfliktlarning oldini olish va samarali kommunikatsiya mexanizmlari yoritiladi.

Kalit so‘zlar: Jamoa, shaxslararo munosabat, psixologik iqlim, kommunikatsiya, konflikt, ijtimoiy muhit, liderlik, hamkorlik.

Jamoadagi shaxslararo munosabatlar har qanday tashkilotning samarali faoliyat yuritishida hal qiluvchi omillardan biri hisoblanadi. Inson ijtimoiy mavjudot sifatida doimo boshqalar bilan o‘zaro aloqada bo‘ladi va aynan shu aloqalar uning ish faoliyati, ruhiy holati hamda shaxs sifatida rivojlanishiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, jamoada sog‘lom psixologik muhitni yaratish nafaqat tashkiliy zarurat, balki psixologik ehtiyoj hamdir.

Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, jamoada ijobiy shaxslararo munosabatlar mavjud bo‘lsa, xodimlarning ishga bo‘lgan motivatsiyasi ortadi, ular o‘z imkoniyatlarini to‘liq namoyon eta oladi va umumiy natijadorlik sezilarli darajada oshadi. Aksincha, nosog‘lom psixologik iqlim hukm surgan jamoalarda nizolar, tushunmovchiliklar, stress va emotsional charchoq kuchayib boradi, bu esa ish unumdorligining pasayishiga olib keladi. Demak, jamoa ichidagi munosabatlarni boshqarish strategik ahamiyat kasb etadi.

Jamoadagi shaxslararo munosabatlar — bu jamoa a‘zolari o‘rtasida shakllanadigan ijtimoiy-psixologik aloqalar tizimi bo‘lib, ular jamoaning umumiy samaradorligi va psixologik iqlimini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Ushbu munosabatlar shaxslarning individual xususiyatlari, qadriyatlarini, kommunikativ ko‘nikmalari va o‘zaro ta’siri jarayonida shakllanadi.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, jamoada ijobiy shaxslararo munosabatlar mavjud bo‘lsa, o‘zaro ishonch, hurmat va hamkorlik kuchayadi, bu esa jamoaning barqarorligi va ish unumdorligini oshiradi. Aksincha, salbiy munosabatlar nizolar, tushunmovchiliklar va psixologik zo‘riqlashlarga olib kelib, jamoa faoliyatiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi.

Shaxslararo munosabatlarning muhim jihati shundaki, ular nafaqat rasmiy rollar doirasida, balki norasmiy aloqalar orqali ham rivojlanadi. Aynan norasmiy munosabatlar jamoaning ichki muhitini, ya'ni psixologik iqlimini belgilab beradi. Shu sababli jamoani boshqarishda inson omilini chuqur hisobga olish, har bir a'zoning psixologik xususiyatlarini inobatga olish muhimdir.

Jamoadagi shaxslararo munosabatlar — bu jamoaning muvaffaqiyati, ichki uyg'unligi va rivojlanishining asosiy psixologik poydevori bo'lib, ularni ongli ravishda rivojlantirish va boshqarish har qanday tashkilot uchun zarur hisoblanadi.

Shaxslararo munosabatlar — bu jamoa a'zolari o'rtasida yuzaga keladigan ijtimoiy-psixologik aloqalar tizimidir. Ular quyidagi omillar orqali shakllanadi:

- *shaxsning individual xususiyatlari (temperament, xarakter);*
- *qadriyatlar va e'tiqodlar;*
- *kommunikativ ko'nikmalar;*
- *ijtimoiy tajriba.*

Jamoadagi munosabatlar ikki asosiy yo'nalishda namoyon bo'ladi:

- *Rasmiy munosabatlar (lavozim, rollar asosida);*
- *Norasmiy munosabatlar (do'stlik, simpatiya, antipatiya asosida).*

Aynan norasmiy munosabatlar jamoaning psixologik iqlimini belgilovchi muhim omil hisoblanadi. **Psixologik iqlim** — bu jamoada hukm surayotgan hissiy-ruhiy muhit bo'lib, u jamoa a'zolarining kayfiyati, motivatsiyasi va ish samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. *Sog'lom psixologik iqlim* quyidagi belgilar bilan tavsiflanadi o'zaro hurmat va ishonch, ochiq kommunikatsiya, qo'llab-quvvatlash, adolatli baholash, konfliktlarning konstruktiv hal qilinishi. *Nosog'lom psixologik iqlim* esa nizolar ko'pligi, g'iybat va intriga, befarqlik, stress va emotsional charchoqni keltirib chiqaradi.

Jamoalararo munosabatlar turli guruhlar o'rtasidagi o'zaro hamkorlik va raqobatni ifodalaydi. Bu jarayonda quyidagi omillar muhim rol o'ynaydi umumiy maqsadning mavjudligi resurslar taqsimoti, rahbariyat siyosati, kommunikatsiya sifati. Jamoalararo sog'lom muhit mavjud bo'lgan tashkilotlarda samaradorlik yuqori bo'ladi, innovatsiyalar tez rivojlanadi, xodimlar qoniqishi ortadi.

Sog'lom muhit yaratishning psixologik mexanizmlari:

1. *Samarali kommunikatsiya-* ochiq va halol muloqot jamoada ishonchni mustahkamlaydi. Jamoa a'zolari o'z fikrlarini erkin bildira oladigan, tinglanadigan va hurmat qilinadigan muhitda ishlashlari zarur. Faol tinglash, empatiya va konstruktiv fikr almashinuvi jamoada ishonchni mustahkamlaydi.

2. *Liderlik uslubi-* rahbarning demokratik va qo'llab-quvvatlovchi uslubi jamoada ijobiy muhit yaratadi, xodimlarning tashabbuskorligini oshiradi va ularni faol ishtirok etishga undaydi. Avtoritar uslub esa ko'pincha stress va qarshilikni kuchaytiradi. Demokratik va insonparvar rahbarlik uslubi jamoada ijobiy muhit yaratadi, xodimlarning tashabbuskorligini oshiradi va ularni faol ishtirok etishga undaydi.

3. *Konfliktlarni boshqarish-* konfliktlar tabiiy jarayon bo'lib, ularni to'g'ri boshqarish muhim. Chunki konfliktlarni boshqarish ham sog'lom muhitni ta'minlashda muhim o'rin tutadi. Konfliktlar har qanday jamoada tabiiy ravishda

yuzaga keladi, biroq ularni qanday boshqarish muhim. Agar konfliktlar konstruktiv yo‘l bilan hal qilinsa, ular rivojlanish omiliga aylanishi mumkin. Aks holda esa destruktiv nizolar jamoa muhitini izdan chiqaradi. Shu sababli muammoni shaxsdan ajratish, murosaga kelish va hamkorlik strategiyalarini qo‘llash zarur.

4. *Motivatsiya va rag‘batlantirish*- xodimlarni moddiy va ma‘naviy rag‘batlantirish ishga qiziqishni oshiradi, jamoaning psixologik kayfiyatini kuchaytiradi, jamoada ijobiy muhitga katta ta‘sir ko‘rsatadi. Xodimlarning mehnatini qadrlash, ularni moddiy va ma‘naviy jihatdan qo‘llab-quvvatlash ularning ishga bo‘lgan qiziqishini oshiradi. Bu esa o‘z navbatida jamoada ijobiy kayfiyat va o‘zaro hurmatni shakllantiradi. Shu bilan birga, jamoaviy treninglar, psixologik seminarlar va rivojlantiruvchi mashg‘ulotlar orqali xodimlarning kommunikativ va ijtimoiy ko‘nikmalarini rivojlantirish mumkin.

5. *Psixologik treninglar*- jamoada o‘zaro ishonchni oshiradi, konfliktlarni kamaytiradi, hamkorlikni rivojlantiradi.

Jamoalararo munosabatlar ham alohida e‘tiborni talab qiladi. Turli jamoalar o‘rtasidagi hamkorlik darajasi tashkilotning umumiy muvaffaqiyatiga ta‘sir etadi. Agar jamoalar o‘rtasida sog‘lom raqobat, o‘zaro hurmat va samarali kommunikatsiya mavjud bo‘lsa, bu innovatsion g‘oyalarning paydo bo‘lishiga va resurslardan oqilona foydalanishga xizmat qiladi. Aks holda esa jamoalararo qarama-qarshiliklar tashkilot ichida “ichki to‘siqlar”ni yuzaga keltiradi va umumiy maqsadga erishishni qiyinlashtiradi.

Jamoada salbiy holatlarning oldini olish ham muhim vazifalardan biridir. Diskriminatsiya, adolatsizlik, befarqlik va noto‘g‘ri kommunikatsiya jamoa muhitini buzuvchi asosiy omillar hisoblanadi. Bunday holatlarning oldini olish uchun tashkilotda aniq qoidalar, shaffof boshqaruv tizimi va muntazam teskari aloqa (feedback) mexanizmlari joriy etilishi lozim.

Xulosa qilib aytganda, jamoadagi shaxslararo munosabatlar va jamoalararo hamkorlik darajasi tashkilot muvaffaqiyatining muhim ko‘rsatkichlaridan biridir. Sog‘lom psixologik muhitni yaratish esa kompleks yondashuvni talab etadi.

Bu jarayonda rahbarlar, psixologlar va barcha jamoa a‘zolari birgalikda harakat qilishi zarur. Faqat shundagina jamoada o‘zaro ishonch, hurmat va samarali hamkorlik muhiti shakllanadi.

Natijada bunday jamoalarda nafaqat yuqori ish samaradorligi, balki shaxsiy rivojlanish, psixologik farovonlik va ijtimoiy barqarorlik ham ta‘minlanadi. Shu bois jamoadagi munosabatlarni rivojlantirish va sog‘lom muhit yaratish masalalari doimo ilmiy-amaliy e‘tibor markazida bo‘lishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Zufarova M. E. Umumiy psixologiya / O‘rta maxsus, kasb-hunar ta‘limi muassasalarining o‘qituvchi va o‘quvchilari uchun o‘quv qo‘llanma. – Toshkent: O‘zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2010. – 304 b.
2. Ата-Мирзаев О., Хасанов Н. Ислам в жизни Узбекистанского общества (По результатам социологического исследования) // ИЖТИМОЙ ФИКР. Инсон ҳуқуқлари. – Ташкент, 2002. – № 4 (20). – С. 61 – 66.

3. Бўриев О., Саидов А. Оила / Ўзбекистон миллий энциклопедияси. 6-жилд. Мирий – Пархиш. – Тошкент, 2003.
4. D.Abdullayeva,R.Yarqulov,N.Atabayeva “Oila psixologiyasi” “Tafakkur Bo‘stoni” Toshkent – 2015
5. Kamolov D. ETHICS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE: EXPLORING THE MORAL AND SOCIAL IMPLICATIONS OF AI IN CONTEMPORARY SOCIETY //SGS-Engineering & Sciences. – 2023. – Т. 2. – №. 02.
6. Kamolov D. R. O. G. L. O'zbekistonda demokratiya va axloqning zamonaviy muammolari va yechimlari //Academic research in educational sciences. – 2022. – Т. 3. – №. NUU Conference 2. – С. 348-352.
7. Kamolov D. GLOBALIZATION PHENOMENON AND GLOBALISM //Journal of Contemporary World Studies. – 2023. – Т. 1. – №. 1. – С. 4-9.
8. Kamolov D. Athenian democracy: individual and collective freedom //Semantic Scholar. – 2021.
9. Цой М., Зульфакарова Л., Наджмиддинов Д. РОЛЬ ПОДГОТОВКИ КАДРОВ ДЛЯ ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ В РАЗВИТИИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 85-89.
10. Kamolov D. Davlat boshqaruviga oid axloqiy qarashlar //Адабиёт учкунлари. – 2021.
11. Kamolov D. ON THE WAY TO THE DIGITAL EDUCATION SYSTEM OF UZBEKISTAN. – 2023.
12. Kamolov D., Asrayev S. STATE POLICY FOR THE DEVELOPMENT OF COMPETITION IN UZBEKISTAN //Science technology&Digital Finance. – 2023. – Т. 1. – №. 4. – С. 353-361.
13. Dostonbek K. SPIRITUAL AND MORAL ENVIRONMENT OF SOCIETY //Social science and innovation. – 2023. – Т. 1. – №. 2. – С. 128-133.

SAYOHAT XIZMATLARI VA MAHSULOTLARNI BOSHQARISH

Norbekov Xursandmurod O‘ktam o‘g‘li

*Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston milliy universitetining Jizzax filiali
“Iqtisodiyot va turizm” kafedrasida o‘qituvchisi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada sayohat xizmatlari va mahsulotlarini boshqarishning ahamiyati va uning turizm sohasidagi o‘rni ko‘rib chiqiladi. Sayohat xizmatlari, jumladan, transport, turistik joylar, mehmonxona xizmatlari, yemak-ichimlik va yordam xizmatlarini samarali boshqarish turistlarga sifatli va esda qolarli tajriba taqdim etish uchun muhimdir.

Kalit so‘zlar: Sayohat xizmatlari, Sayohat mahsulotlari, Turizm sohasida boshqaruv, Transport xizmatlari, Turistik joylar, Mehmonxona xizmatlari, Yemak-ichimlik xizmatlar.